

Kā diferencēt un individualizēt

25.10.2022.

SR:

- zina, kādi materiāli nepieciešami ugunsкура kurināšanai;
- uzraksta plānu, kā sagatavot vietu ugunsкура kurināšanai.

Diferenciācija – mācību princips, kas paredz nepieciešamību un iespējamību mācību procesu pielāgot skolēnu interesēm, spējām, talantam, vajadzībām.

(Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca, 2000)

Kāpēc diferencēt?

Klasē vienmēr ir skolēni, kuriem ir:

atšķirīgas
vajadzības

atšķirīga
mācīšanās
pieredze

atšķirīga
uzmanības noturība
un intereses

atšķirīgas
prasmes

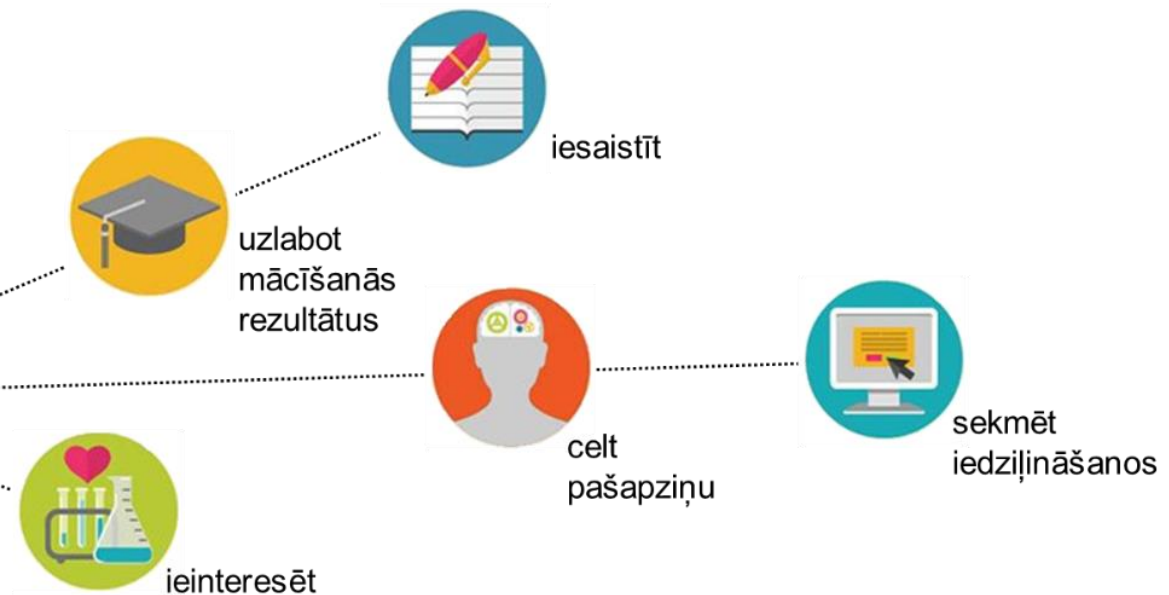
atšķirīga
sociālā
pieredze

Diferenciācija	Individualizācija	Personalizācija
Skolotājs...	Skolotājs...	Skolēns...
...dod norādījumus skolēnu grupām	...dod norādījumus atsevišķam skolēnam	...vada savu mācīšanos
...identificē mācīšanās mērķus dažādām skolēnu grupām	...saskaņo visiem skolēniem izvirzāmos mācību mērķus un individuāli mācāmo skolēnu mācību mērķus	...ar skolotāja palīdzību identificē mācību mērķus un veido savu mācību plānu
...izvēlas atbilstošākās tehnoloģijas un informācijas avotus mācīšanās nodrošināšanai atšķirīgām skolēnu grupām	... izvēlas atbilstošākās tehnoloģijas un informācijas avotus atsevišķu skolēnu individuālas mācīšanās nodrošināšanai	...attīsta prasmes un spēju izvēlēties un lietot atbilstošākās tehnoloģijas un informācijas avotus mācīšanās nodrošināšanai
...pielāgojas dažādu grupu mācīšanās vajadzībām	...piemērojas atšķirīgu skolēnu mācīšanās vajadzībām	...savieno savu mācīšanos ar savām dotībām, talantiem, interesēm, aizraušanos un gaidām
...veido norādījumus, kas balstās uz dažādu grupu mācīšanās vajadzībām	...pielāgo mācīšanās norādījumus atšķirīgu skolēnu mācīšanās vajadzībām	...aktīvi piedalās savas mācīšanās plānošanā un izveidē (design)
... atbild par to, lai dažādu skolēnu grupas saņemtu atšķirīgus mācīšanās norādījumus	... atbild par to, lai mācīšanās norādījumi būtu atbilstoši atsevišķu skolēnu vajadzībām un iespējām	... ir "īpašnieks" un atbild par savu mācīšanos, kas iekļauj izvēli par mācīšanās veidu un saturu

Diferencēšana nozīmē instrukciju pielāgošanu individuālām vajadzībām

Diferenciācijas mērķi ir:

Kas/kāda nav diferenciacija?

- uz klasi centrēta;
- pārsvarā domāta skolēniem ar mācīšanās grūtībām;
- mācīšanās recepte;
- katram skolēnam atšķirīgs stundas plāns;
- skolēnu spēju monitorēšanas sistēma;
- faktu mācīšanās vienatnē;
- ...

Klase, kurā skolotājs māca visiem vienādi

Apmierināto skolēnu skaits, ja nav diferenciacija

“FLIP YOUR TEACHING AND THEN MAKE LEARNING ACTIVE & PERSONAL FOR ALL”

by @EduWells more at EduWells.com

1964./65.m.g. Alfrēda Ogas ģeogrāfijas kabinets – labākais tā laika Latvijā un arī Padomju Savienībā. Jāņa Grestes skolnieks citādi nevar. No JVGA.

2021.g. Skolēni klausās skolas absolventa stāstījumu.

Priekšnoteikumi / **vide** - klases klimats, atmosfēra.

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">● Piedāvā skolēniem sevi izaicināt, bet neieved panikas zonā.● Rūpējies, lai katrs skolēns attīsta savas spējas un talantus.● Demonstrē pats savu gatavību apgūt jaunas lietas.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">● Pārliecinies, ka skolēni klasē notiekošajam redz jēgu.● Rūpējies, lai katrs skolēns sniedz ieguldījumu kopējā mācīšanās procesā, atmosfērā.● Nodrošini, ka katrs skolēns tiek pieņemts, kāds viņš ir.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">● Nostiprini kultūru, kurā tiek pieņemts, ka pie atbildes var nonākt pa dažādiem ceļiem.● Sniedz skolēniem iespējas par sevi atklāt ko jaunu.● Veido vidi, kurā sistemātisks darbs “atmaksājas” un kļūdas tiek uztvertas kā iespēja izaugsmei.

Jēkabs Delle bioloģijas stundā. Kabinets tiem laikiem izcils (strādā no 1922. līdz 1925.g.). Popularizē ekskursijas kā mācību formu, jo tajās skolēni mācās analizēt faktus, izprast kopsakarības nedzīvajā un dzīvajā dabā, pilnveido dabas novērošanas prasmes, kas būs nepieciešamas tālākajā dzīvē.No JVGA

JVĢ skolēni sadarbībā ar LBTU pēta mikroorganismu daudzveidību mutē. No JVGA

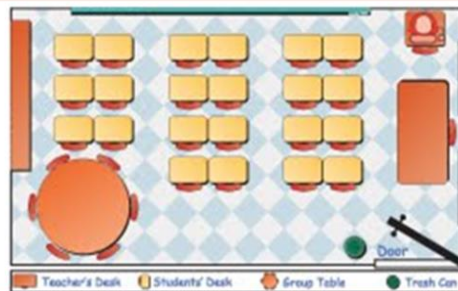
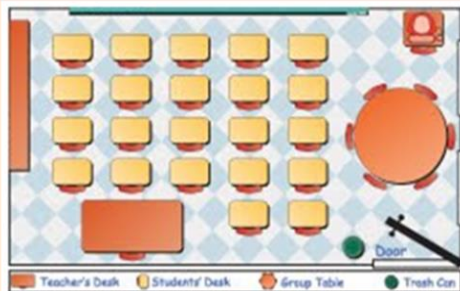

JVĢ 9. klašu skolēni viec lauka darbu "Pētījums mežā". 2022.gada rudens.

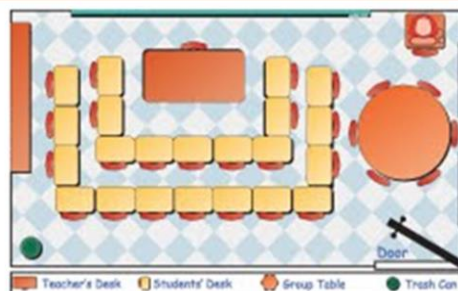
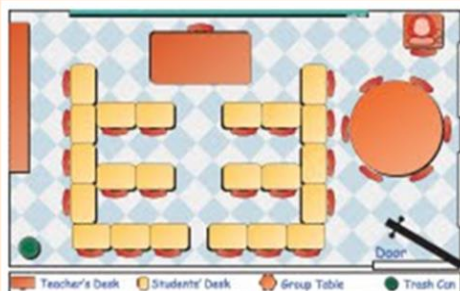
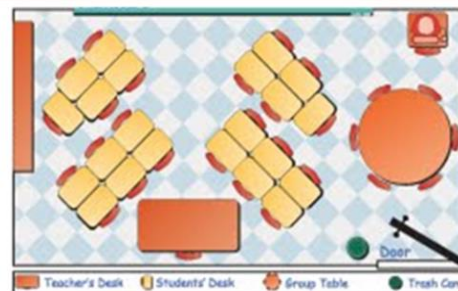
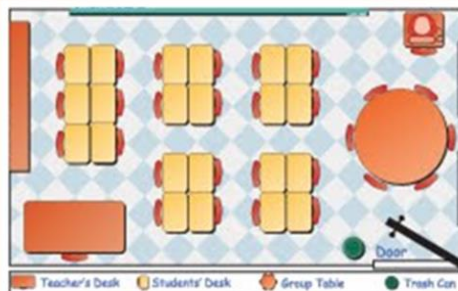
Citādā diena JVĢ - skolēni mācās sadarboties, inženiertehnisko domāšanu. 2017. gads.

**Vides
pielāgošana**
klasē ir svarīga
mācībām
kopumā,
nevis tikai
diferenciācijai.

Individuālais darbs,
lekcija,
pārbaudes darbs.

Darbs stacijās,
grupu darbs.

Diskusija,
demonstrējums.

SR:

- zina, kādi materiāli nepieciešami ugunscura kurināšanai;
- uzraksta plānu, kā sagatavot vietu ugunscura kurināšanai.

Diferencē VIDĪ

Skolēnu sagatavotība <i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā skolēniem sevi izaicināt, bet neieved panikas zonā.• Rūpējies, lai katrs skolēns attīsta savas spējas un talantus.• Demonstrē pats savu gatavību apgūt jaunas lietas.
Skolēnu interese <i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Pārliecinies, ka skolēni klasē notiekošajam redz jēgu.• Rūpējies, lai katrs skolēns sniedz ieguldījumu kopējā mācīšanās procesā, atmosfērā.• Nodrošini, ka katrs skolēns tiek pieņemts, kāds viņš ir.
Mācīšanās veids <i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Nostiprini kultūru, kurā tiek pieņemts, ka pie atbildes var nonākt pa dažādiem ceļiem.• Sniedz skolēniem iespējas par sevi atklāt ko jaunu.• Veido vidi, kurā sistemātisks darbs “atmaksājas” un kļūdas tiek uztvertas kā iespēja izaugsmei.

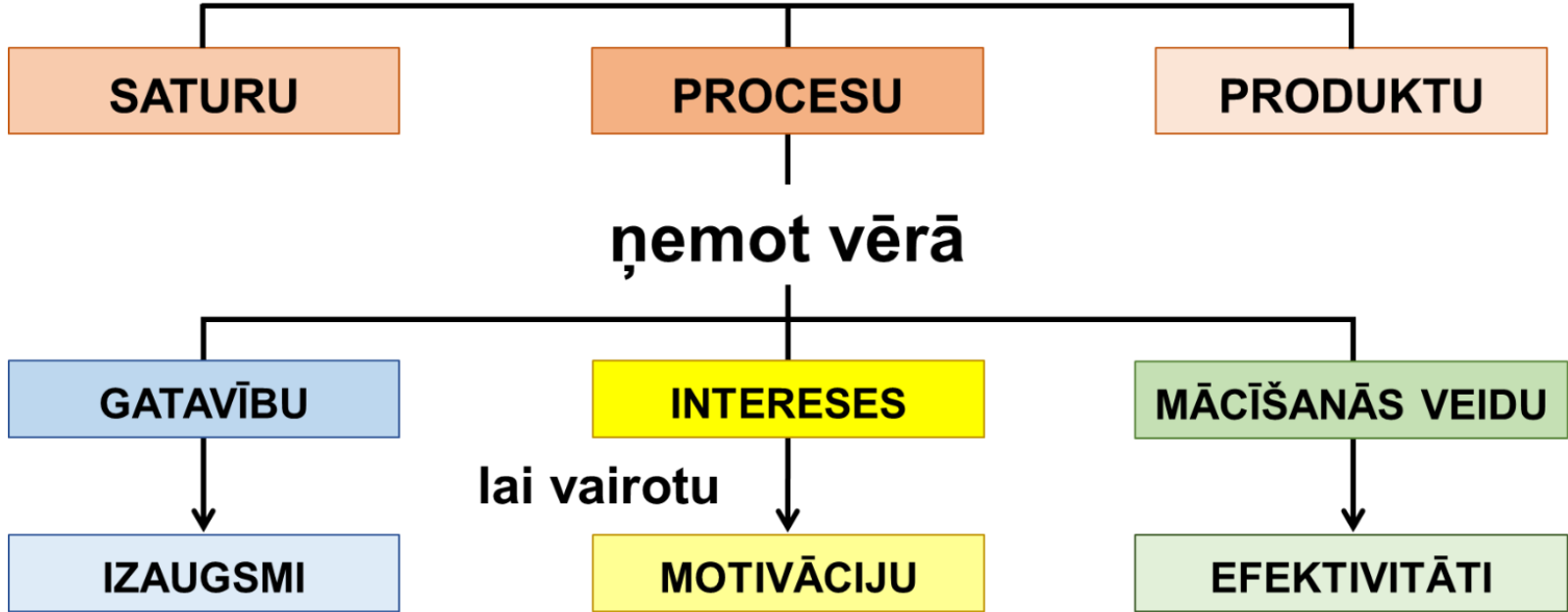

Diferencētā vidē:

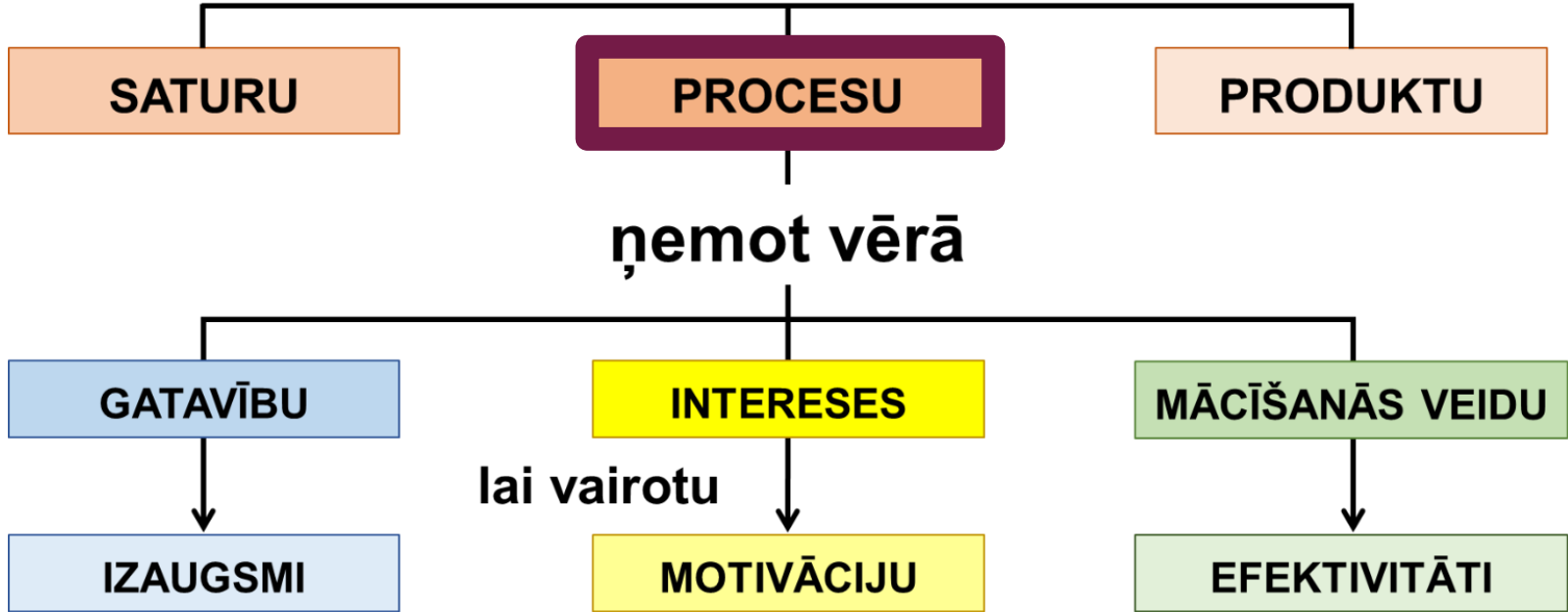
- skolēni tiek gaidīti un novērtēti tādi, kādi viņi ir;
- skolotājs ir pārliecināts par skolēnu spējām apgūt to, kas viņiem jāiemācās, un enerģiski atbalstīs viņus to darot;
- skolēni strādās kopā, lai atbalstītu cits cita izaugsmi;
- abi - gan panākumi, gan neveiksmes ir neizbēgamas mācību procesā, un šī klase ir droša vieta abiem;
- skolēni saprot, ka smags darbs radīs ievērojamu izaugsmi;
- rutīnas un process klasē ir izstrādāti tā, lai nodrošinātu visiem skolēniem piekļuvi visam, kas nepieciešams panākumu gūšanai.

Ko vēl var diferencēt?

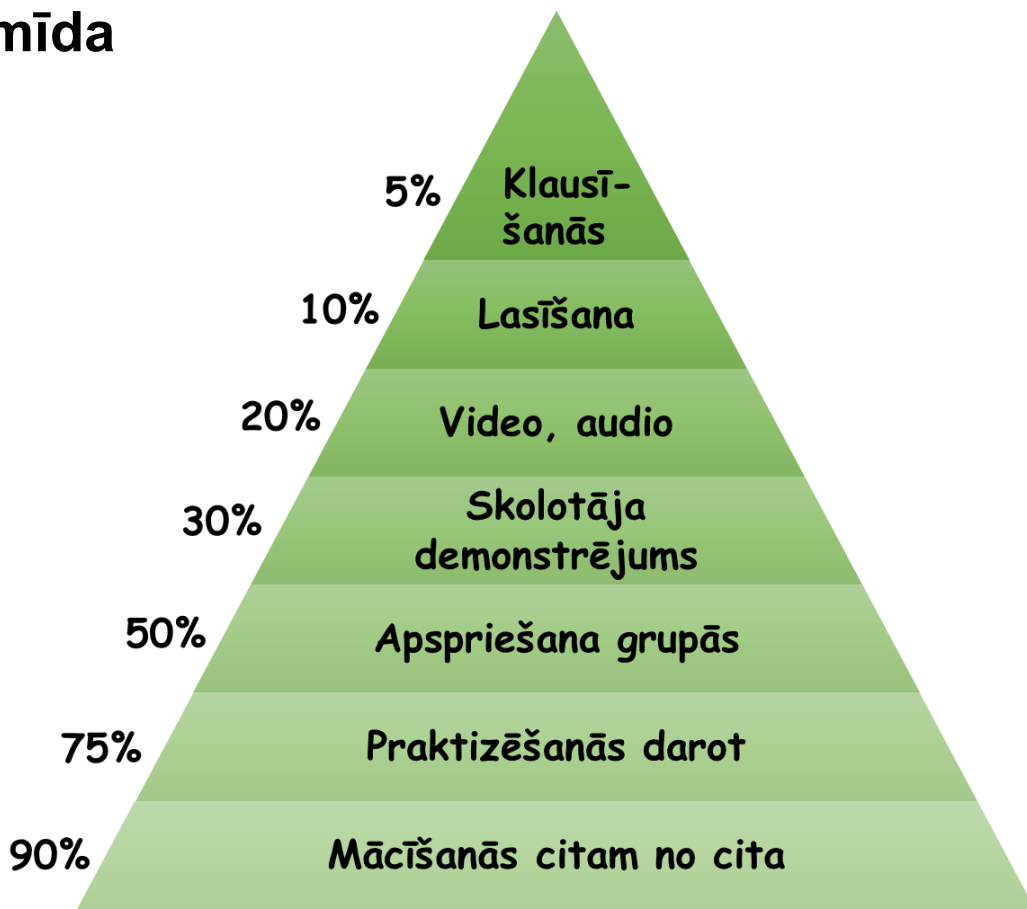
Skolotājs var diferencēt

Skolotājs var diferencēt

Mācīšanās piramīda

Adapted from national training laboratories Bethel, Maine

Aktīvā mācīšanās

Jebkura aktivāte ir laba, ja skolēni ir aktīvi - izmantojot būtiskas prasmes un informāciju, apgūst būtisku ideju/principu vai atbild uz būtisku jautājumu.

Diferencētā pieejā, skolotājs piedāvā **vairāk nekā vienu veidu**, kā iegūt izpratni par to, kas ir svarīgi.

Kā diferencēt **procesu** - vingrinājumi, aktivitātes, pieredze, kā rezultātā skolēni apgūst mācību saturu.

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzpakāpju vingrinājumus/uzdevumus.• Sniedz iespēju elastīgi izmantot laiku.• “Slēdz” mācīšanās līgumus (vienojies ar skolēnu par mācību procesu).• Piedāvā daudzveidīgus mājas darbus.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Organizē ekspertu grupas.• Veido interešu centrus.• Nodrošini papildmateriālus, kas balstīti skolēnu interesēs.• Lieto māju/ekspertu grupu metodi (jigsaw).• Piedāvā zināšanu un prasmju lietošanas iespējas, balstoties uz interesēm.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Sniedz iespēju izvēlēties mācīšanās paņēmienus, piemēram, vai strādāt individuāli vai ar partneri.• Dod uzdevumus, kuru veikšanai jāizmanto mācīšanās preferences (piemēram, mācīšanās stili, daudzveidīgā intelekta teorija).• Sniedz iespēju rakstīt/filmēt blogus, lai dalītos ar savām idejām.

SR:

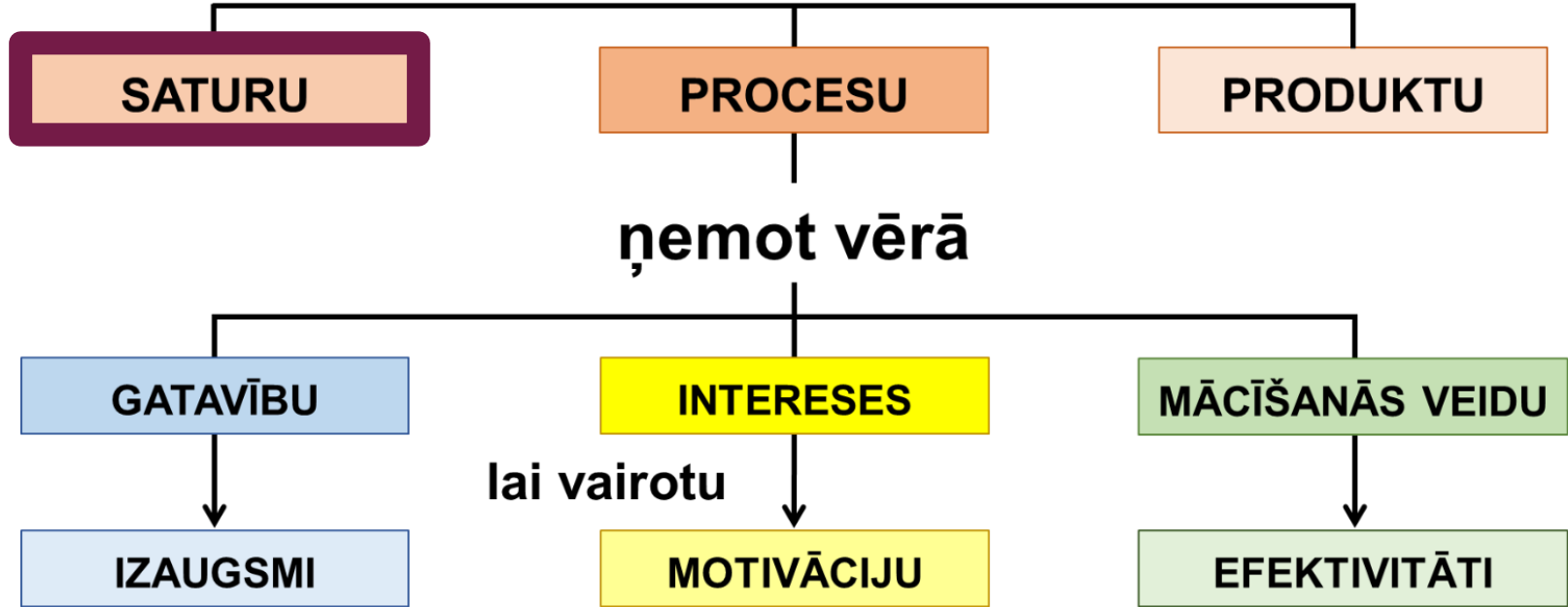
- zina, kādi materiāli nepieciešami ugunsкура kurināšanai;
- uzraksta plānu, kā sagatavot vietu ugunsкура kurināšanai.

Diferencē PROCESU

Skolēnu sagatavotība <i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzpakāpju vingrinājumus/uzdevumus.• Sniedz iespēju elastīgi izmantot laiku.• “Slēdz” mācīšanās līgumus (vienojies ar skolēnu par mācību procesu).• Piedāvā daudzveidīgus mājas darbus.
Skolēnu interese <i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Organizē ekspertu grupas.• Veido interešu centrus.• Nodrošini papildmateriālus, kas balstīti skolēnu interesēs.• Lieto māju/ekspertu grupu metodi (jigsaw).• Piedāvā zināšanu un prasmju lietošanas iespējas, balstoties uz interesēm.
Mācīšanās veids <i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i>	<ul style="list-style-type: none">• Sniedz iespēju izvēlēties mācīšanās paņēmienus, piemēram, vai strādāt individuāli vai ar partneri.• Dod uzdevumus, kuru veikšanai jāizmanto mācīšanās preferences (piemēram, mācīšanās stili, daudzveidīgā intelekta teorija).• Sniedz iespēju rakstīt/filmēt blogus, lai dalītos ar savām idejām.

Skolotājs var diferencēt

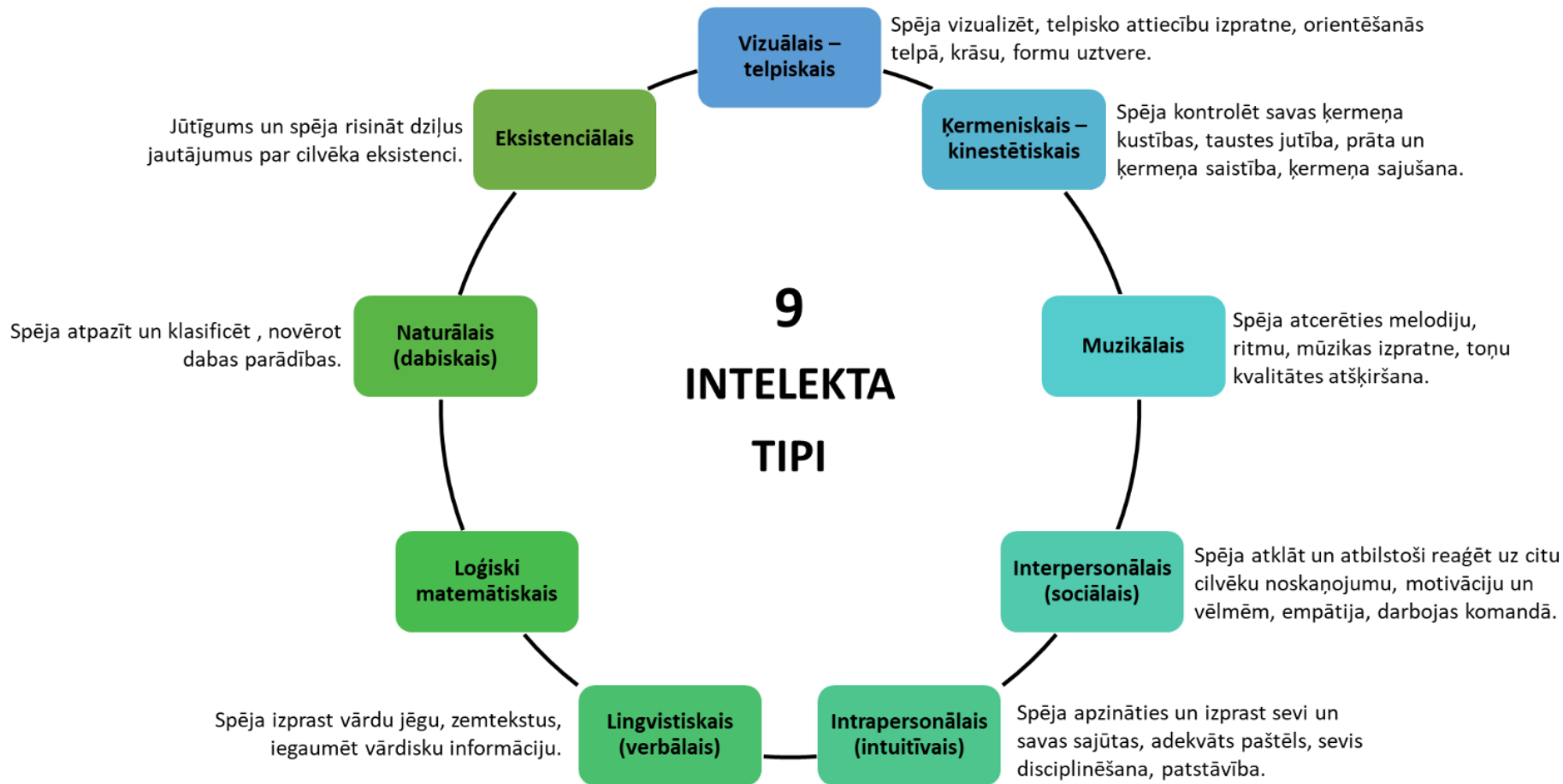

Pielāgo saturu – to, ko mēs skolēnam vēlamies iemācīt (zināšanas, prasmes, attieksmes).

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Veido lasāmo materiālu dažādās grūtības pakāpēs.• Dažādo informācijas pasniegšanas metodes.• Plāno mērķtiecīgu darbu ar mazām grupām, piemēram, lai dažādotu satura apguves tempu.• Piedāvā tekstu, kurā izcelts svarīgākais.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzveidīgus materiālus, kas demonstrē, kā saturs saistās ar reālo dzīvi.• Stāsti, izmantojot skolēniem saistošus piemērus.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzveidīgas mācību/informācijas pasniegšanas metodes, piemēram, verbāli, vizuāli, izmantojot praktiskus piemērus, liekot praktiski darboties pašiem.• Piedāvā ierakstītas lekcijas video vai audio formātā tiem skolēniem, kuriem svarīga satura atkārtošana klausoties.

Kas jādara, lai diferencētu saturu?

- jāveic iepriekšējo zināšanu izvērtēšana, lai zinātu, no kuras vietas katrs skolēns var sākt;
- var veidot jēdzienu/domu karti;
- var izmantot Blūma taksonomiju, lai iedrošinātu skolēnus domāt par tēmu dažādos līmeņos;
- var izveidot kontrollapu, kurā skolēns seko līdzī savai mācīšanās gaitai;
- jāizmanto daudzveidīgas atbalsta sistēmas, piemēram, atgādnes, klasesbiedri, lasīšanas partneri, audio un video, padomi;
- ...

Kā mācās dažādi tipi pēc inteligences veida:

Verbālā

Mācās metodiski un sistemātiski, prot argumentēt un diskutēt, labprāt klausās un stāsta, atceras detaļas.

Metodes – notikumu un stāstījumu rakstīšana, diskutēšana un kopsavilkumu veidošana.

Loģiski matemātiskā

Domā abstrakti, ir labi problēmu risinātāji un loģisku eksperimentu veicēji.

Metodes - problēmu patstāvīga risināšana, likumu analīze, darbs ar datoru, matemātiskās spēles, eksperimentēšana.

Vizuālā

Domā tēlos, veido iekšējos zīmējumus, krāsas un formas, tabulas un shēmas.

Metodes - attēlu un vārdu kombinēšana, simbolu izdomāšana, video skatīšanās.

Muzikālā

Mācās, klausoties mūziku, ir toņa, ritma un tonalitātes izjūta, gaisotne un mūzika ietekmē viņu mācību panākumus.

Metodes - mūzikas veidošana, klausīšanās, dziedāšana.

Kinestētiskā

Mācās pārvaldot ķermeni, kontrolējot to, laba laika izjūta un refleksi, mācās kustībā un taustot, atceras to, ko darījuši paši, grūti nosēdēt ilgstoši vienā vietā.

Metodes - kustības, mācību vides un vietas mainīšana.

Sociālā

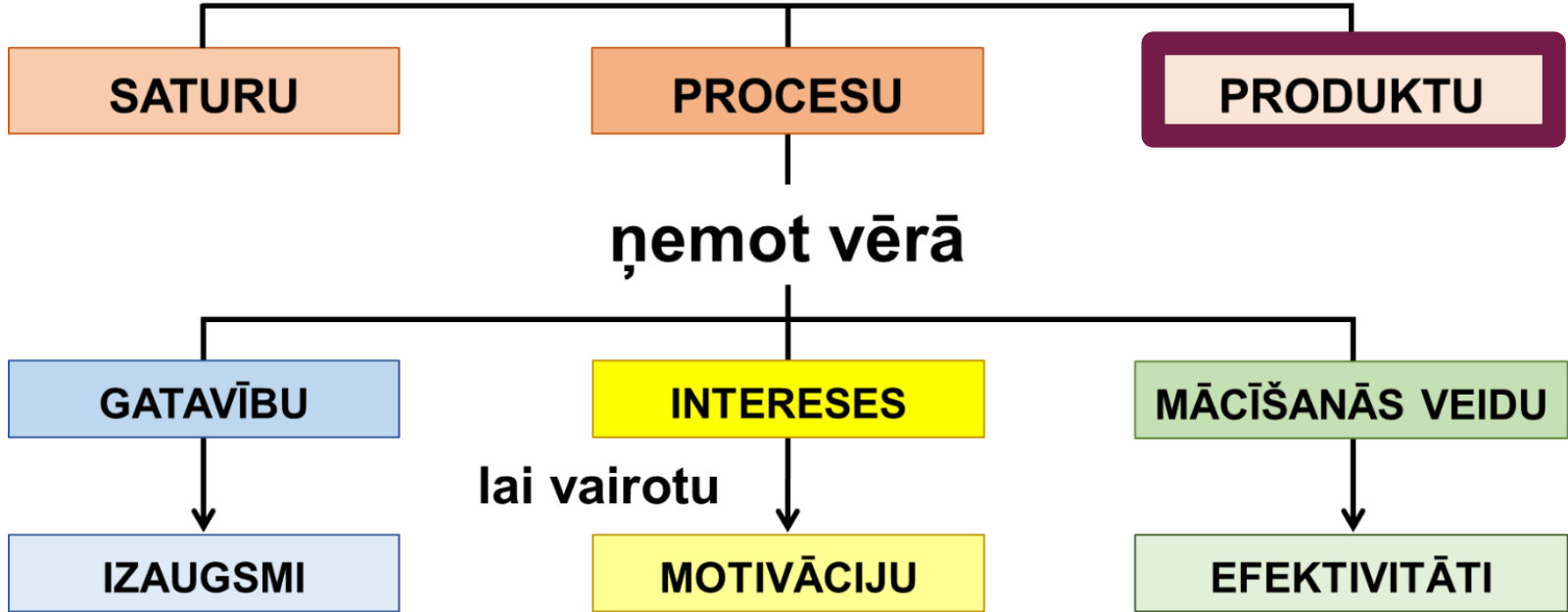
Labi starpnieki, prot citus pierunāt, labi saprotas ar citiem, **mācās** grupu darbā un sadarbojoties visdažādākajās formās.

Metodes - lomu spēles, teātra uzdevumi, darbs grupās un diskusijas.

Pielāgo saturu – to, ko mēs skolēnam vēlamies iemācīt (zināšanas, prasmes, attieksmes).

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Veido lasāmo materiālu dažādās grūtības pakāpēs.• Dažādo informācijas pasniegšanas metodes.• Plāno mērķtiecīgu darbu ar mazām grupām, piemēram, lai dažādotu satura apguves tempu.• Piedāvā tekstu, kurā izcelts svarīgākais.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzveidīgus materiālus, kas demonstrē, kā saturs saistās ar reālo dzīvi.• Stāsti, izmantojot skolēniem saistošus piemērus.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā daudzveidīgas mācību/informācijas pasniegšanas metodes, piemēram, verbāli, vizuāli, izmantojot praktiskus piemērus, liekot praktiski darboties pašiem.• Piedāvā ierakstītas lekcijas video vai audio formātā tiem skolēniem, kuriem svarīga satura atkārtošana klausoties.

Skolotājs var diferencēt

Kā diferencēt **produktu** - to, kā skolēni demonstrē, ko ir iemācījušies.

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā veidot daudzpakāpju produktus.• Veicini personīgo mērķu izvirzīšanu.• Nodrošini daudzveidīgus resursus.• Plāno starpposmus/terminus skolēnu patstāvīgajam darbam.• Izmanto dažādas sarežģītības skolēnu darbu piemērus.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Izmanto skolēnu intereses produktu veidošanā.• Sniedz iespēju skolēnam izplānot kādu mācību dienu.• Dod iespēju skolēniem izpausties, izmantojot modernās tehnoloģijas.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā dažādus veidus nozīmīga satura pasniegšanai.• Sniedz dažādas iespējas skolēniem organizēt savu darbu.• Sniedz dažādas iespējas skolēniem parādīt, ko viņi apguvuši.

Kādi var būt produkti?

Izveido Web lapu

Atrisina kādu sabiedrībai/skolai nozīmīgu problēmu

Raksta grāmatu

Izveido spēli

Izstrādā politiskās karikatūras

Formulē un aizstāv teoriju

Vada apmācību

Izstrādā uzdevumus un māca klasi

Veic demonstrāciju

Uzraksta ziņu

Uzraksta jaunu likumu un plāno tā pieņemšanu

Izveido mācību centrus

Izveido autentiskas receptes

Izveido jaunu produktu

Izveido tēmas vārdnīcu

Izstrādā simulāciju

Izstrādā muzeja eksponātu

Uzraksta vai producē lugu

Izveido avīzes numuru

Ģenerē un izplata petīciju

Izveido mīmu

Izstrādā un izveido rokdarbus

Vada interviju sēriju

Izveido kolekciju

Iesniedz rakstus žurnālam laikrakstam

Interpretē, izmantojot multimediju

Izstrādā struktūru

Eksperimentē

Savāc un analizē paraugus

Plāno ceļojumu

Izveido ofortu vai kokgriezumu

Raksta vēstules redaktoram

Izveido izstādi

Uzraksta biogrāfiju

Prezentē foto eseju

Saītko preses konferenci

Izstrādā un izmanto anketu

Rīko debates

Izveido video dokumentālo filmu

Izveido ilustrāciju sēriju

Raksta dzejoļus

Izstrādā reklāmas kampaņu, bukletu vai brošūru

Izveido diagrammas, lai izskaidrotu idejas

Šeit ir daži ieteikumi, kā maksimāli izmantot produkta veidošanas priekšrocības:

1. Izmantojiet **produkta veidošanu kā vienu no veidiem**, bet ne vienīgo.
2. Skolēniem jā māca, ka svarīga ir gan kritiskā, gan radošā domāšana. **Svarīga ir aizraušanās ar ideju!**
3. Pieprasiet, lai skolēni izmantotu un sintezētu **vairākus informācijas avotus**, izstrādājot savus produktus.
4. Izstrādāt kopā ar skolēniem **laika asi** un “ieskaites” punktus.
5. Pārliecinieties, ka skolēni patiešām izmanto visu projektam **atvēlēto laiku**.
6. **Atbalstiet skolēnus daudzveidīgi**, izmantojot dažādus izteiksmes veidus, materiālus un tehnoloģijas.
7. **Palīdziet apgūt** nepieciešamās **prasmes**, ne tikai nepieciešamo saturu. Skolēniem jāredz labs sniegums.
8. Sazinieties ar **vecākiem** par laika asi, prasībām, kā vecāki var palīdzēt un ko noteikti nedrīkst darīt produkta izveides laikā.

Šeit ir daži ieteikumi, kā maksimāli izmantot produkta veidošanas priekšrocības:

9. Skolēni var izteikties **dažādos veidos**. Plakāti-ziņojumi-prezentācijas nav vienīgais produkta veids.
10. Izmantojiet formatīvo **vērtēšanu** visa projekta laikā un summatīvo (pēc projekta) vienaudžu un pašnovērtējumu, pamatojoties uz saskaņotiem kritērijiem par saturu un procesu.
11. Kad vien iespējams, vienojieties par skolēnu produktu, kas jāapskata kādam citam, **izņemot tikai jūs**.
12. Prezentējot produktus, atcerieties, ja katrs skolēns prezentē visai klasei, tas var būt pārmērīgi **laikietilpīgi** un pat neiedvesmojoši, ja vien neesat mācījis skolēniem, kā būt kvalitatīviem prezentētājiem. Lieliska alternatīva var būt, piemēram, izmantot galerijas metodi, dalīšanos četru cilvēku grupās, individuālas prezentācijas galvenajiem pieaugušajiem, kuri kalpo kā mentori vai auditorijas, utt.

SR:

- zina, kādi materiāli nepieciešami ugunscura kurināšanai;
- uzraksta plānu, kā sagatavot vietu ugunscura kurināšanai.

Diferencē PRODUKTU

<p>Skolēnu sagatavotība</p> <p><i>Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmi?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā veidot daudzpakāpju produktus.• Veicini personīgo mērķu izvirzīšanu.• Nodrošini daudzveidīgus resursus.• Plāno starpposmus/termiņus skolēnu patstāvīgajam darbam.• Izmanto dažādas sarežģītības skolēnu darbu piemērus.
<p>Skolēnu interese</p> <p><i>Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Izmanto skolēnu intereses produktu veidošanā.• Sniedz iespēju skolēnam izplānot kādu mācību dienu.• Dod iespēju skolēniem izpausties, izmantojot modernās tehnoloģijas.
<p>Mācīšanās veids</p> <p><i>Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Piedāvā dažādus veidus nozīmīga satura pasniegšanai.• Sniedz dažādas iespējas skolēniem organizēt savu darbu.• Sniedz dažādas iespējas skolēniem parādīt, ko viņi apguvuši.

Cik daudz mēs zinām par saviem skolēniem?

Lasītprasme?

Intereses?

Mācīšanās profils?

Rēķinpratība?

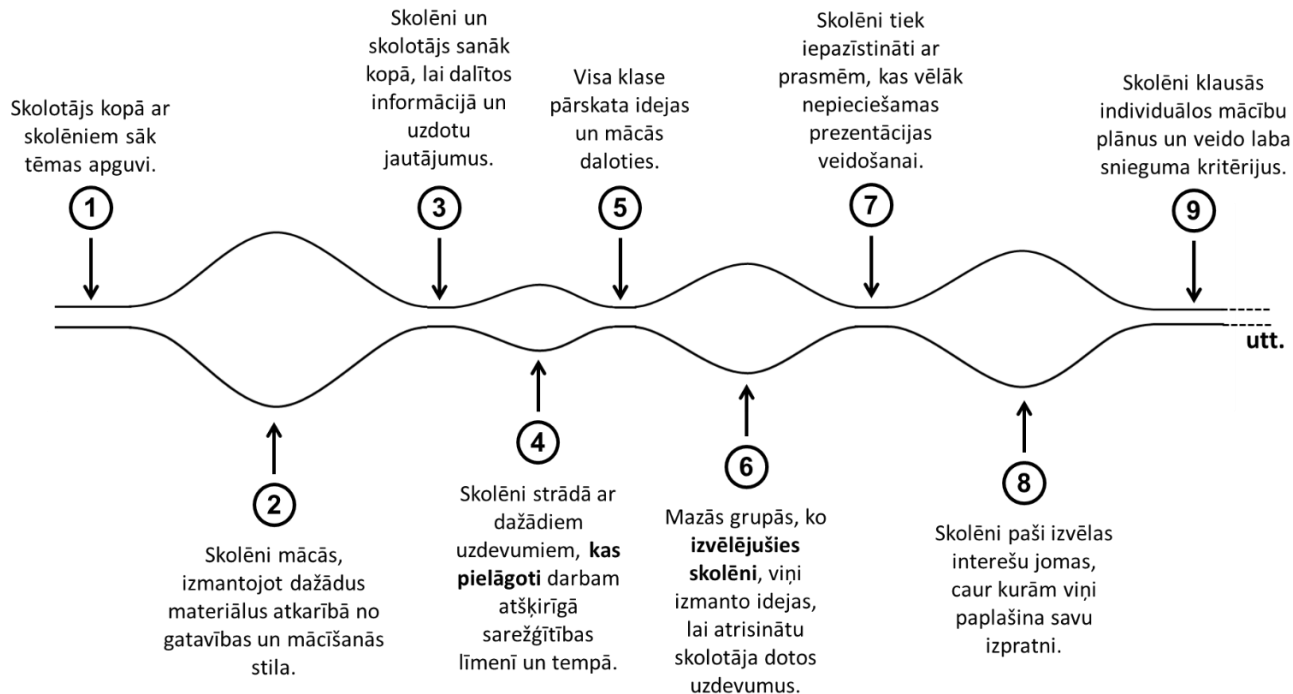
...

Daži no datu avotiem ir:

- izejas/ieejas biļetes;
- diagnosticējošie darbi;
- informācija par skolēna dzimto valodu, medicīniskie dati, vecāku sniegtā informācija;
- novērojumi;
- ...

Svarīga ir informācijas pieejamība!

Instrukcijas diferencētā klasē - ritmisks process

Diferencētu klasi raksturo ritmisks process - visas klases kopīga sagatavošanās mācībām, pārskatīšana un dalīšanās, kam seko iespēja mācīties individuāli vai mazās grupās.

Kā sagatavoties diferencēta procesa vadīšanai?

Sāc lēnām. Galvenais - sāc!

Neprasa ilgu gatavošanos

Grāmatu izvēle
Jau gatavas datorprogrammas
Sadarbības organizēšana
Atvērtu jautājumu uzdošana
Jigsaw
Daudzpakāpju uzdevumi
...

Prasa ilgāku sagatavošanos

Mācību staciju organizēšana
Video fragmentu sagatavošana
SLA veidošana
Simulāciju izveidošana
Think - Tac - Toe
...

SLA - atbalsts + diferenciācija

<p>Dodu īslaicīgus uzdevumus, lai skolēni darbotos manā stingrā vadībā, ierobežotā laikā.</p>	<p>Palielinu uzdevuma apjomu, lai skolēni darbotos iespējami patstāvīgi. Sekoju skolēnu darbībām, nepieciešamības gadījumā sniedzot konkrētu atbalstu (atgādnes, norādes, pārrunāju rīcības plānu, iespējamās risinājumu ceļus u.c.), tostarp atvēlot vairāk laika.</p>	<p>Veidoju mācību procesu tā, lai skolēniem ir iespēja pašiem patstāvīgi risināt lielāka apjoma atvērtus uzdevumus (t.sk. veidot projektus), skolotāja atbalstu saņemot nepieciešamības gadījumā. Dodu skolēniem pietiekami lielu laiku domāšanai un darīšanai.</p>	<p>Esmu panācis, ka skolēni patstāvīgi risina atbilstošus liela apjoma atvērtus uzdevumus (atbalsts vairs nav nepieciešams). Skolēniem iespējas pašiem plānot laiku.</p>
<p>Dodu atšķirīgus uzdevumus atsevišķiem skolēniem</p>	<p>Dodu iespēju lielai daļai skolēnu saņemt atbilstošu uzdevumu un iespēju virzīties uz priekšu pa dažādiem ceļiem (risinājumu veidu).</p>	<p>Nodrošinu katram skolēnam rīcības variantu izvēles iespējas, piedāvājot izvēlēties uzdevumu un tā izpildes veidu, saņemt atšķirīgu AS.</p>	<p>Nodrošinu skolēniem iespēju sasniegt atbilstoši spējām diferencētu SR, saņemt atbilstošu, diferencētu AS.</p>

Namsone, D., Čakāne, L., & Eriņa, D. (2021).

THEORETICAL FRAMEWORK FOR TEACHERS SELF- ASSESSMENT TO TEACH 21ST CENTURY SKILLS.

Kopsavilkums

DIFERENCĒŠANA

	Pielāgo saturu – to, ko mēs skolēnam vēlamies iemācīt (zināšanas, prasmes, attieksmes)	Pielāgo procesu – vingrinājumus, aktivitātes, pieredzi, kā rezultātā skolēni apgūst mācību saturu	Pielāgo produktu – to, kā skolēni demonstrē, ko iemācījušies	Pielāgo vidi – to, kāds ir klases klimats, atmosfēra
Skolēnu sagatavotība Kādā mērā skolēns jau ir apguvis nepieciešamās zināšanas, prasmes, attieksmes?	<ul style="list-style-type: none"> • Veido lasāmo materiālu dažādās grūtības pakāpēs • Dažādo informācijas pasniegšanas metodes • Plāno mērķtiecīgu darbu ar mazām grupām, piemēram, lai dažādotu satura apguves tempu • Uzsver jaunu terminus, pievērš uzmanību to skaidrošanai/apguvei tēmas sākumā • Piedāvā tekstu, kurā izcelts svarīgākais 	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā daudzpakāpju vingrinājumus/uzdevumus • Sniedz iespēju elastīgi izmantot laiku • “Slēdz” mācīšanās līgumus (vienojies ar skolēnu par mācību procesu) • Piedāvā daudzveidīgus mājas darbus 	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā veidot daudzpakāpju produktus • Veicini personīgo mērķu izvērššanu • Nodrošini daudzveidīgus resursus • Plāno starposmus/terminus skolēnu patstāvīgajam darbam • Izmanto dažādas sarežģītības skolēnu darbu piemērus 	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā skolēniem sevi izaicināt, bet neievēd panikas zonā • Rūpējies, lai katrs skolēns attīsta savas spējas un talantus • Demonstrē pats savu gatavību apgūt jaunas lietas
Skolēnu interese Kas piesaista skolēnu uzmanību, zinātkāri, rosina iesaistīties?	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā daudzveidīgus materiālus, kas demonstrē, kā saturs saistās ar reālo dzīvi • Stāsti, izmantojot skolēniem saistošus piemērus 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizē ekspertu grupas • Veido interešu centrus • Nodrošini papildmateriālus, kas balstīti skolēnu interesēs • Lieto māju/expertu grupu metodes (jigsaw) • Piedāvā zināšanu un prasmju lietošanas iespējas, balstoties uz savām interesēm 	<ul style="list-style-type: none"> • Izmanto skolēnu interese produktu veidošanā • Sniedz iespēju skolēniem izplānot kādu mācību dienu • Dod iespēju skolēniem izpausties, izmantojot modernās tehnoloģijas 	<ul style="list-style-type: none"> • Pārliecinies, ka skolēni klasē notiekošajam redz jēgu • Rūpējies, lai katrs skolēns sniedz ieguldījumu kopējā mācīšanās procesā, atmosfērā • Nodrošini, ka katrs skolēns tiek pieņemts, kāds viņš ir
Mācīšanās veids Kādiem mācīšanās paņēmieniem, informācijas uztveres veidiem skolēns dod priekšroku?	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā daudzveidīgas mācību/informācijas pasniegšanas metodes, piemēram, verbāli, vizuāli, izmantojot praktiskus piemērus, liekot praktiski darboties pašiem • Piedāvā ierakstītas lekcijas video vai audio formātā tiem skolēniem, kuriem svarīga satura atkārtošana klausoties 	<ul style="list-style-type: none"> • Sniedz iespēju izvēlēties mācīšanās paņēmienus, piemēram, vai strādāt individuāli vai ar partneri • Dod uzdevumus, kuru veikšanai jāizmanto mācīšanās preferences (piemēram, mācīšanās stili, daudzveidīgā intelekta teorija) • Sniedz iespēju rakstīt/filmēt blogus, lai dalītos ar idejām 	<ul style="list-style-type: none"> • Piedāvā dažādus veidus nozīmīga satura pasniegšanai • Sniedz dažādas iespējas skolēniem organizēt savu darbu • Sniedz dažādas iespējas skolēniem parādīt, ko viņi apguvuši 	<ul style="list-style-type: none"> • Nostiprini kultūru, kurā tiek pieņemts, ka pie atbildes var nonākt pa dažādiem ceļiem • Sniedz skolēniem iespējas par sevi atklāt ko jaunu • Veido vidi, kurā sistematisks darbs “atmaksājas” un kļūdas tiek uztvertas kā iespēja izaugsmei.

(Avots: Tomlinson, C.A. & Imbeau, M.B. (2010) *Leading and Managing A Differentiated Classroom*. ASCD.)

Paldies par uzmanību!

evija.slokenberga@izglitiba.jelgava.lv
liene.sabule@gmail.com